

Historieglimt 89

Haakon VII's gate på Lade

I dag er Haakon VII's gate den viktigste gjennomkjøringstraseen på Lade. Ofte går det en sammenhengende strøm med biler i begge retninger. Den går fra Lade allé ved Lade kirke i vest til Omkjøringsveien i øst. I østenden flankeres den på venstre side av det lange bygget som ble reist til Staaltaugfabrikken og på høyre side av den store grønne flyhangaren fra tyskertiden. Staaltaugens bygning disponeres nå av Forsvaret. Flyhangeren, som først og fremst var flyverksted, tilhørte lenge Norges kooperative landslag (NKL), men tilhører nå et eiendomsselskap der Coop Norge, tidligere NKL, er medeier. Den benyttes av en rekke firmaer. Flyhangaren er en av byens største hallbygg og er oppført på byantikvarens liste over bevaringsverdige bygg.

Langs Haakon VII's gate ligger en rekke kjøpesentre og større bedrifter. Den som har fulgt utviklingen en stund, vet at mange bedrifter langs gata har flyttet eller opphørt; andre er kommet til. Utviklingen har gått fra en dominans av tekniske bedrifter til en flora av kjøpesentre. I vestenden ligger Ladetorget med Rema. Så følger nye City Lade. I den andre enden er det store Arena Lade kommet og på sydsiden av gata ligger flere kjøpesentre som Meny og Jula. Utviklingen av virksomhetene langs gata forteller i hvor høy grad folk baserer seg på å benytte bil i sine daglige aktiviteter.

Det mest interessante ved den lange rette gata på Lade er at den et langt stykke ligger over flystripa som ble anlagt der under krigen av det tyske flyvåpen, Die Deutsche Luftwaffe. Da krigen kom til Trondheim, hadde tyskerne først sjøfly som lå ved Ilsvika. Senere hadde de en base ved Jonsvannet. De trengte snart en rullebane på bakken. Tyske spioner hadde i mellomkrigstiden studert forholdene her og hadde funnet ut at de lange, fine og flate jordene på Lade ville egne seg godt til flyplass. Etter april dagene i 1940 var de snart i gang med å bygge Lade flyplass som ble viktig for okkupasjonsmakten under hele krigen. Selve rullebanen var dekket av små, sterke firkanter i trematerialer. De bygde en rekke bygninger og bunkere for mannskapene og for antiluftskyts. Etter krigen ble den sivil flyplass. Byen fikk en sentralt beliggende plass for flyreisende. En tid sjekket folk inn på et hotell i byen og ble kjørt i drosjer til flyene på Lade. Også flyklubben benyttet flyplassen i mange år.

Gata fikk sitt navn i 1958 og er oppkalt etter den første kongen i det selvstendige Norge fra 1905. For fem år siden feiret det norske folk hundreårsjubileet for vår selvstendighet fra Sverige som vi hadde ligget under fra høsten 1814 med felles svensk-norsk konge. Før det hadde vi i 400 år vært forenet med Danmark under en felles konge. Kong Haakon VII ble symbolet på den nye norske friheten. Den danske prins Carl ble tilbudt den norske kongekrone. Han var gift med den engelske prinsesse Maud som døde allerede i

1938. Han ønsket at det skulle være en folkeavstemning om kongedømme eller republikk og om folket ønsket ham som deres konge. Det ble en overveldende oppslutning om kongedømmet og om den nye norske kongen. Selv om han aldri snakket norsk uten å bryte på det danske, ble han er populær konge. I 1940 presset nazistene og de tyske okkupanter Stortinget for å få kongen til å abdisere. Hans nei til ble starten på den norske kampen for å gjenvinne vår frihet. Kong Haakon regjerte fra 1905 til han døde i 1957, i 52 år. For mange eldre nordmenn står han fremdeles som kongen, uten noen forkleinelse for hans sønn, kong Olav V, eller hans sønnesønn, kong Harald V. Heller tvertimot. De to siste kongene har fortsatt å representere et folkelig kongedømme som de fleste nordmenn er glad for.